

T I L B A G E til V E S T E R B R O .

Ja så er Jeg og Grethe atter tilbage på Vesterbro. Det kvarter i Aakirkeby hvorfra min mor stammer, og hvor jeg allerede fra barnsben færdedes hjemmevandt og havde legekammerater. Kvarteret hvor mine forældre slog sig ned, da de trak sig tilbage for at nyde deres alderdom efter et travlt bagermesterliv. Kvarteret hvor Grethe og jeg havde vores første bolig gennem de første ni år af vores ægteskab.

Vesterbro var og er vel stadig betegnelsen for området bestående af storegade fra Kirken og ud til Netto, Møllevej, Hans Rømersvej til Ravnsgade og Kannikestræde (tidligere Cementgaden).

I 1895 brændte Kannikegård, der lå lige op til kirkegårdens vestmur. Den nye gård blev opført en lille halv kilometer vest for den gamle. Og da planen om at udvide kirkegården på arealet hurtigt blev opgivet, da menighedsrådet syntes, at ejerens prisforlangende var for højt, så begyndte brødrene Per og Niels Andersen, hvis store byggevirksomhed " Aakirkeby skæreri og Cementstøberi " lå midt i området, at købe parceller op en for en og bebygge dem. Og i de kommende år voksede der på brandtomten " Kannikestälj " et helt nyt Kvarter op. Denne bebyggelse fik et stærkt præg af brødrenes forkærlighed for " Bedre byggeskik " stilens pyntelige gesimser og vinduesindfatninger. De byggede privatboliger til sig selv, og de opførte en række dobbelthuse, der for det meste tjente som arbejderboliger for deres store virksomheds ansatte.

Og så i 1923, da de overdrog virksomheden til deres respektive søner - Albert og Ernst -så opførte Per Andersen yderst mod vest (I folkemunde betegnet som " Verdens ende ") en lille villa til sig og mormor til pensionistbolig.

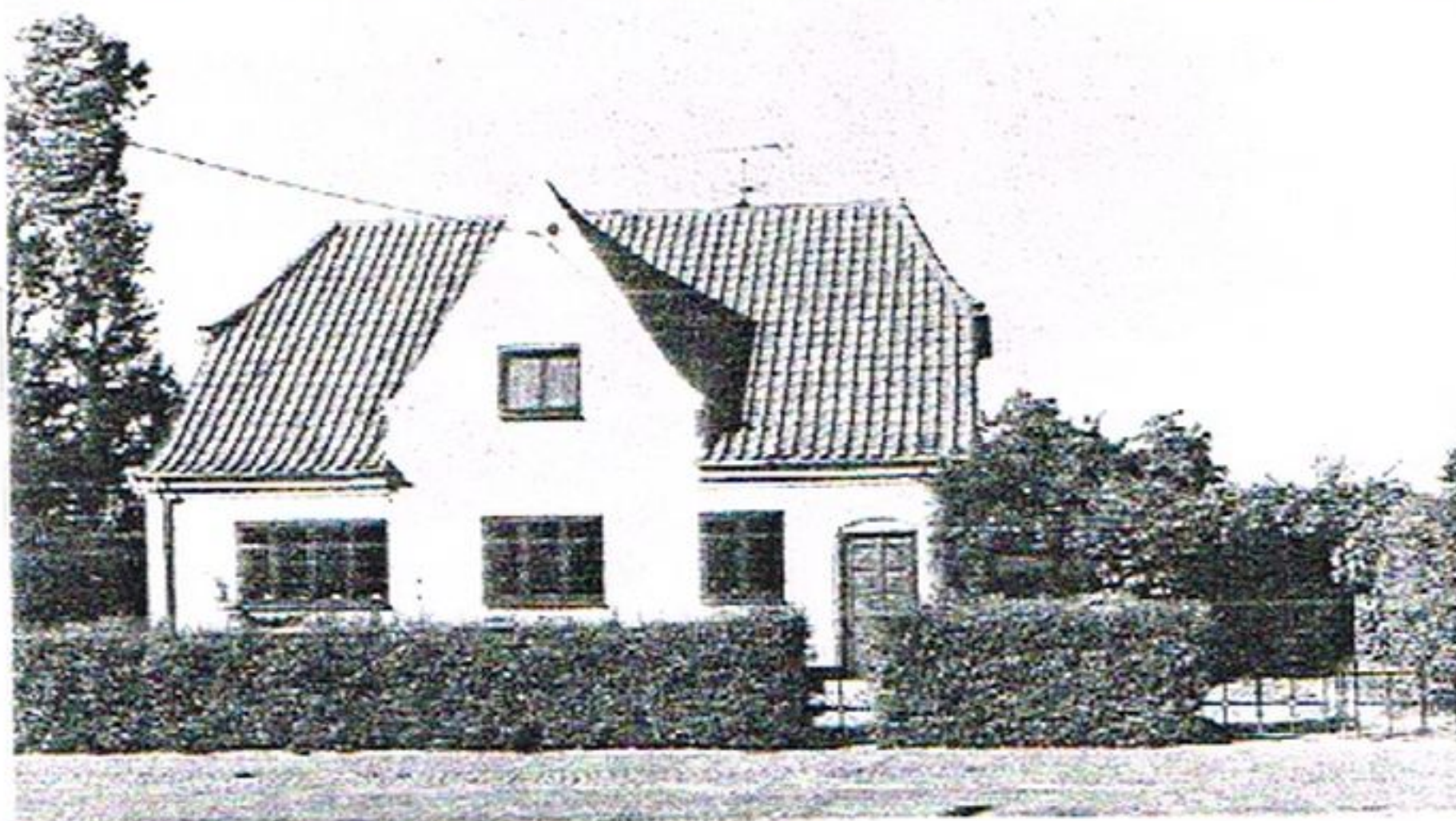
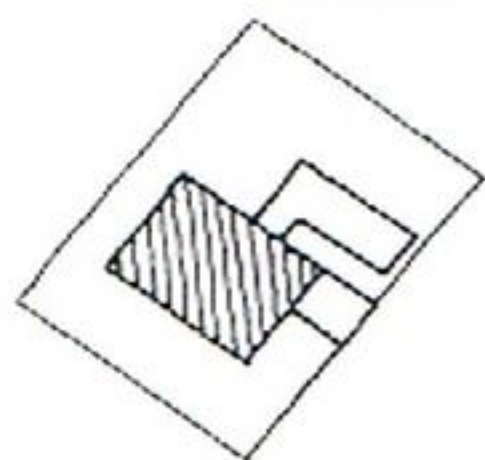
Vi havde siden foråret 2004 set os om efter et sted, hvor vi kunne flytte hen, om vi skulle være så heldige at få solgt " Dams på Bakken". Der havde ganske vist været nogle interesserede, men det kneb for dem at skaffe pengene, og vi havde store krav til den bolig, vi kunne tænke os at flytte ind i.

Det skulle være nær ved Brugs eller Netto. Det skulle være med let adgang til offentlige transportmidler. Det måtte ikke ligge for indeklemmet og ikke for ensomt. Der måtte ikke være for meget have, men gerne en solterasse. Der skulle være en god stor stue og et soverum til os hver. Og så skulle der være et godt udhus til alt det vi ikke kan få afhændet med det samme.

Jah-men, så den 29 juni, da vi skulle til at køre fra Brugsens parkeringsplads, så vi at der på huset lige overfor sad et skilt med " Til salg ". " Det køber vi " sagde jeg. Vi for hjem med det samme og ringede til ejendomsmægleren. Og efter en times besigtigelse dagen efter var handelen afsluttet. Vi måtte ganske simpelt have det hus, Det ligefrem kaldte på os.

Og den 1 august 2004 - vores 51 års bryllupsdag - flyttede jeg og Grethe så ind i Vesterbro nr 26 - mine besteforældres gamle pensionistbolig . Og her er det hele! 30 m til Brugs, 60 m til Netto, 100 m til busstation. 200 m til læge. 300 m til bymidte, 100 m til skov med vandrestier og hvilebænke, stor terrasse og lille have, udhus og garage, stor lys stue, for os et drømmehus.

Og så den 9 september fik vi solgt " Dams på Bakken " til overtagelse den 1 marts 2005, .

Jeg havde i alle de år, siden min morfar døde i 1934, kun set huset udefra, når jeg kørte forbi på vejen. Så hvor var det underligt; at lige så snart jeg kom ind af hoveddøren og så entregangen med den flotte hvide repostrappe der afsluttedes med balkonen foroven, så tronede min statelige mormor for mine øjne støttende sig til håndlistemægleren bydende os ærbødigt velkommen. Gad vist om nu ikke også min morfar stod klar med pepermyntepatilledåsen løftende på låget for at byde os velkommen inde i spisestuen, når vi åbnede døren til venstre. Det var sgu mærkeligt. Det var der alt sammen, som jeg huskede det. Stuerne, køkkenet, udhuset, gården, terrassen, ja selv det gamle viktorieblommetræ fra hvis udhængende grene omegnens børn stjal blommer. Der er stadig småsprossede vinduer med smukt udformede hjørnebeslag og de gamle massive træfyldningsdøre, alt med messinggreb og beslag. Jå og så er vi nu vendt tilbage med en del af de møbler, der oprindeligt er kommet herfra. Ih, hvor det hele klær hinanden, selv om huset selvfølgelig er med i tiden. Isolering, centralvarme, køleskab, opvaskemaskine, microovn, vaskemaskine, tørretumbler, badeværelse med spa og brusebad og så videre, men alt er udført med respekt for husets håndværksmæssige gedigne kvalitet og stil.

Men, fald nu ikke i nostalgisk svime, for omgivelserne og livet i kvarteret er sandelig forandret, hvad man vel også måtte forvente efter godt et halvt århundrede.

Se nu bare. Der hvor skæreriet lå med sine store lager- og værkstedsbygninger samt tømmer og brædestabler, og hvor vi sammen med vores fætter og kusine - Knud Erik og Kirsten - legede skjul og byggede huler med afskalningsbrædder, der hvor vi hjalp skæreriarbejderne Ancher Nielsen og Ahlmann Jensen med afbarkning af tømmer og stabling af brædder, der hvor vi beundrede tømmererne som under ledelse af tømmerformand Markus Hansen ude på afbindingspladsen med sav, hammer, stemmejern og økse fremstillede tømmerkonstruktioner til vægge og tag. der hvor vi var med oppe på snedkerloftet og "hjælpe" snedkerne Axel Kert og Alfred Munk med liming, høvling, bor og skruer, når de fremstillede trapper, døre og vinduer og i stille perioder ligkister.

I frokostpauser fik vi lov til at komme med ind i fyrrummet ved den store dampkedel, hvor vi sammen med arbejderne varmede os i savsmuldsdyngerne, medens de spiste deres mad og fortalte historier og tog sig en lille lur, indtil fyrbøderen ved træk i dampkedelfløjten tilkendegav, at det var tid for arbejde igen.

Vesterbro i 30-erne med skæreriets langs venstre vejside og vores nyerhvervede villa længst borte til højreside.

Idag er skæreriets mange bygninger væk, og på arealet ligger den nye Super Brugsen og Netto med deres store parkeringspladser, og det er jo heller ikke så galt. For så kan Grethe og jeg daglig fortsætte med den vane, som min morfars husbestyreinde- Hansigne- havde med at sidde i vinduet og kikke på de biler, der kom forbi. Hun kunne i 30-erne kende dem alle, såvel bilnummer, mærke, ejer. Philip og jeg kaldte hende også drillende for "Bilnøglen". Ak, at man selv skulle blive sådan.

Væk er også mange af kammeraterne vi legede med. Maler Lundbergs Inger og Vagn og deres storebrødre Knud og Ove, der stod for os som lidt af idoler, da de spillede fodbold på ÅIF's første hold. Der var også træskomager Westh's Hans Christian, Peder, Bodil og Ellen, som jeg fra tid til anden stadig møder og vinker til på hendes cykelture fra Nyby og op gennem byen over Vesterbro til Kjæmpeåen og retur. Kommunekasserer Kofoed's datter Gundhild blev gift med en vaskeribestyrer, og de flyttede til Ebeltoft, i hvis gamle gader jeg en dag løb på dem. Snedker Kert's Nanna overtog min og Grethe's lejlighed i Kannikestræde, da vi flyttede til Norgesminde. Hun arbejdede i mange år på kommunekontoret og bor idag i Kristiansgade. Hendes søster Ulla var sammen med bager Kofoed's Inge de to kvindelige hovedkræfter ved Philip og mine første teaterforestillinger på loftet af bagerbygningen på Torvet. Inges bror Poul Aksel blev som sin far bagermester. Landstingsmand Johs Larsen's Cert lærte til frisør og søsteren Åse var en tid i forretningen hos far på Torvet. Det var Konrad Stenders Ellen også, medens Poul Gunnar blev købmand, Kaj blev smed og Else gift med Sigurd Larsen fra Speeds orkester. Postbud Munk's Knud blev el-installatør. Edvard ved jeg ikke rigtig. De havde også en lille søster, men hun og min fætter Jørgen var for små til at deltage i vore lege. Det var forøvrigt i Munks kostald Møllevej- Vesterbro kvarterets beboere hentede mælk ved aftenmalketid. Skomager Kofoed-Nielsen's Jørgen syntes vi blev holdt i for stramme tøjler af sin far.

Blomsterhandler P.A.Kofoed's Lis, Niels, Hans og Poul var lidt ældre end mig, men jeg blev dog engang indviteret til en ungdomsfest hos dem, hvor man havde ryddet værkstedet, hvor vi spiste, og butikken, hvor vi bagefter dansede og legede. Jeg tror jeg var den yngste, og det var første gang jeg var med til sådan en fest, så jeg var meget stolt og benøvet. Edgar Marcher, der boede ude ved siden af savmøllen, blev uddannet beslagsmed og virkede senere ved galop- og travbanerne i København, hvor jeg har truffet ham. Og så var der Arne Mortensen, der boede i det lille hus midt ude i Kannikeengen. Og der var mejerist Poul Bang's søn, som vi kaldte Basse Bang, ligesom Vagn Lundberg ofte blev kaldt Basse Lundberg. Og der var postbud Nielsens søn Harry, der en dag gjorde det formastelige, med luftbøsse at skyde en telefonledning over. Han blev senere købmand i Tingsted, hvor han specialiserede sig i som bierhverv at handle med artikler til biavl, ligesom faderen havde.

Hele skæreriets område var med sine mange kroge, skure, brædestabler og bygninger velegnet som plads for at lege skjul, saltebrød etc. Og her kunne man danne huler for hemmelige klubber, hvor man blandt andet uden forældrenes overvågende øjne kunne blive indviet i tobakrygningens svære kunst.

Lige syd for skæreriet, der hvor nu børnehaven er bygget, lå en stor græsløkke. her spillede vi fodbold, langbold og rundbold, lige indtil en dag hvor ejeren Hermand Kjøller kom og jagede os væk for her skulle hans ungreter græsse. Nu var gode råd dyre. Vi samledes til rådslagning og enedes om, at sende Knud Erik og Gert af sted til Kannikegård for at høre om, vi ikke kunne leje et afgærdet stykke af arealet. Joh, det kunne vi da formedels 50 kr. for en sommer. Så var det bare med at få skaffet pengene. Det med at søge i kommunen var jo ikke opfundet dengang. Så vi bestemte os for at skaffe dem selv ved at afholde en sommerfest, hvortil vi indbød forældre, kammerater og interesserede. Boder blev fremstillet og sat op af gamle sække og forskallingsbrædder, som vi "lånte" på skæreriet. Der blev lavet fiskedam, tombola, sømbod, boldkast efter keglepyramide, ringespil til sodavandsflasker, skydetelt med hagluftbøsse. Og som det allermorsomste havde vi en person, der sad oppe på et brædt og hånede dem, der ved boldkast forsøgte at ramme den lille skive, der udløste brættet, så han under stor jubel faldt ned. Jeg kan endnu se Karl Åge Jensen - den senere havnefoged i Boderne havn - fungerende som denne person. Han var fabelagtig morsom og populær blandt publikum. Præmier fik vi ude fra lossepladsen ude bag ved Tuelyst.

For at lokke publikum til festpladsen arrangerede vi en fodboldkamp mod en flok jævnaldrende fra Østergade kvarteret inde i byen. Og med hjælp fra "Lillebror Bendtsen's" meget ældre bror Kaj, som for os var en af cykelløbet Bornholm rundt's store idoler, fik vi arrangeret et børnecykelløb med start ud for bager Jensen og ud om Lobbæk og retur. Løbet var i to aldersklasser. Jeg blev vinder af yngste klasse og fik overrakt præmien - en blankpudset 1/2-krone sat i hvidt silkeindtræk i et tidligere fingerringsetui. Nu kunne vi få vores sportsplads. Vi startede vores sportsklub, og kunne konkurrere med dem inde fra byen, og snart bar vi alle stolt vores klubmærke - et 4 x 5 cm stykke stof hvorpå var broderet med gult VI. Vi havde født Vesterbro Idrætsforening.

Om tilknytning til Vesterbro se bl.a. i mine skrifter:
Byggeskik i Aakirkeby i tiden omkring 1910 - Håndvasken -
Kannikestræde 10, Grethe og Holgers første hjem - - samt i
De svenske Anderson's i Aakirkeby